

DET KONGELIGE
KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENT

Viken fylkeskommune
Postboks 220
1702 SARPSBORG

Deres ref

Vår ref
22/668-4

Dato
28. februar 2022

Oppdragsbrev for statsbudsjettet 2022 – bredbåndstilskudd

Kommunal- og distriktsdepartementet (departementet) viser til Prop. 1 S (2021–2022) for Kommunal- og moderniseringsdepartementet, og til Prop. 1 S Tillegg 1 (2021-2022) hvor bevilgningen til bredbånd ble foreslått økt med 100 000 000 kroner. Departementet viser videre til Innst. 13 S (2021–2022), som ble behandlet av Stortinget 20. desember 2021. Samlet bevilgning for 2022 over kap. 541, IT- og ekompolitikk, post 60 Bredbåndsutbygging, er 304 648 000 kroner.

Regjeringen har som mål å sikre «et likeverdig tilbud av sikre elektroniske kommunikasjonstjenester av høy kvalitet og til rimelige priser over hele landet» (mål 3 under programkategori 13.40 i Prop. 1 S (2021-2022)). Tilskuddet skal bidra til utbygging av bredbånd i geografiske områder der det ikke er kommersielt grunnlag for investeringer. Ordningen har tidligere vært forvaltet av Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom). Fra og med 2020 overtok fylkeskommunene forvaltningen av ordningen, jf. Meld. St. 6 (2018-2019) *Oppgaver til nye regioner*, jf. Innst. 119 S (2018-2019).

Fylkeskommunen skal forvalte de tildelte midlene i tråd med nedenstående retningslinjer for ordningen.

Økonomisk ramme

Departementet fastsetter en økonomisk ramme for hvert fylke basert på den samlede bevilgningen over kap. 541 IT- og ekompolitikk, post 60 Bredbåndsutbygging og en fordelingsnøkkel som er utarbeidet i samråd med Nkom. Fordelingsnøkkelen baseres på en vektet fordeling mellom andel av gjenstående husstander i spredtbygde¹ områder uten tilgang til 100 Mbit/s nedlastning, estimert tilskuddsbehov for utbygging av bredbåndstilbud

¹ Basert på offentlig definisjon av tettbygghet, se ssb.no.

med minimum 100 Mbit/s til 100 prosent av husstandene og virksomhetene, og estimert tilskuddsbehov for utbygging av bredbåndstilbud med minimum 1 Gbit/s til 95 prosent av husstandene og virksomhetene.² Dette innebærer en endring i grunnlaget for fastsettelse av beregningsnøkkel sammenliknet med 2021, da fordelingsnøkkelene kun var basert på dekningstall.

Rammen til Viken fylkeskommune er fastsatt til 64 171 089 kr. Vi ber fylkeskommunen om å sende oss en bekreftelse på bankkontonummer som skal brukes til utbetaling av midlene i 2022 på fylkeskommunens offisielle brevark, innen 28. mars 2022. Brevet skal undertegnes av økonomisjef eller tilsvarende, og sendes til: postmottak@kdd.dep.no.

Av den økonomiske rammen kan inntil 5 prosent, oppad begrenset til maksimalt 1,5 mill. kroner, benyttes til administrasjon av ordningen.

Bærekraft i utbyggingsprosjekter - Ekomportalen

Fra 1. oktober 2021 trådte regelverket om en sentral informasjonstjeneste i kraft, jf. bredbåndsutbyggingsloven kap. 6. Nkom har etablert tjenesten Ekomportalen for blant annet å oppfylle kravene i dette regelverket. Dette regelverket og denne tjenesten vil redusere kostnadene ved bredbåndsutbygging, styrke bærekraft i prosjektene og redusere uønsket miljøavtrykk. Ekomportalen vil være et viktig hjelpemiddel i fylkeskommunenes vurdering av mulig bruk av eksisterende infrastruktur i planlagte utbyggingsprosjekter. Dersom kommunene har gode rutiner for å følge opp sin registreringsplikt etter kap. 6 i bredbåndsutbyggingsloven, vil Ekomportalen bidra til at utbyggingsprosjekter også enklere kan samordnes med planlagte og pågående bygge- og anleggsarbeid, i tillegg til gjenbruk av eksisterende infrastruktur. Fylkeskommunen bør oppfordre kommunene til aktiv bruk av Ekomportalen, både når det gjelder registrering av infrastruktur og når det gjelder håndtering av bygge- og anleggsarbeid.

Rapportering, kontroll og evaluering

Fylkeskommunens beslutning om hvilke prosjekter som skal få støtte, oversendes Nkom innen 1. september 2022. Nkom kan gi fylkeskommunen utsatt frist dersom særlige forhold tilsier dette. Beslutningen skal inneholde navn og sted for det enkelte prosjekt, adresselister for husholdninger og virksomheter som blir dekket, økonomisk omfang av prosjektet og annen relevant statistikk for prosjektomfang. Adresselistene skal leveres på mal utarbeidet av Nkom. Unntaksvis kan det oversendes kartutsnitt av prosjektområdene. Utsnittene skal oversendes Nkom i form av KML-filer. Kartutsnitt i form av bildefiler er ikke tilstrekkelig. Nkom utarbeider et relevant skjema³ som skal brukes for denne rapporteringen. Nkom oversender samlet statistikk til departementet innen én måned etter at Nkom har mottatt rapporteringen fra fylkeskommunene om prosjektomfang.

² Vektingen er som følger: Dekning: 50%, støttebehov for 100 Mbit/s: 25 % og støttebehov for 1 Gbit/s: 25 %. Analysys Masons analyse «Kostnadsanalyse desember 2021- bredbånddekning i ulike varianter», er grunnlaget for kostnadsestimaterne.

³ Skjema vil bli gjort tilgjengelig på: <https://www.nkom.no/fysiske-nett-og-infrastruktur/offentlig-stotte-til-bredbandsutbygging>

Fylkeskommunen skal rapportere på bruken av midlene til Nkom så snart prosjektene er ferdigstilt, i en mal⁴ som er utarbeidet av Nkom. Nkom avgir en samlet rapport årlig til departementet om ferdigstillelsen av prosjektene.

Fylkeskommunen skal ha internkontroll og gjennomføre kontroll av informasjon fra tilskuddsmottakere iht. punktene 6.3.8.1 og 6.3.8.2 i Bestemmelser om økonomistyring i staten. Fylkeskommunen må på hensiktsmessig måte sikre seg adgang til å be om alle opplysninger og all dokumentasjon fra kommune/prosjekteier som er nødvendig for å kontrollere at vilkårene for tilskuddet er oppfylt.

Vi ber om at fylkeskommunen informerer Nkom umiddelbart dersom fylkesrevisjonen har hatt vesentlige merknader eller funn som gjelder forvaltningen av midlene.

Departementet vil føre kontroll med at forvaltningen utføres på en forsvarlig måte. Departementet kan delegere oppgaven med å føre kontroll til Nkom.

Departementet vil evaluere langsiktige effekter av tilskuddsordningen. Departementet kan delegere oppgaven med å gjennomføre evalueringer til Nkom. Vi ber om at fylkeskommunen melder inn til Nkom eventuelle evalueringer av tilskuddsordningen som er planlagt, igangsatt eller avsluttet i 2022.

Statsstøttereguleringen og GBER-melding

Fylkeskommunen har ansvar for at prosjekter innen fylket gjennomføres i tråd med anskaffelses- og statsstøttereguleringen.

Departementet anbefaler i denne forbindelse at fylkeskommunen ber om at kommune/prosjekteier signerer og returnerer et akseptskjema før prosjektet starter, for å sikre etterlevelse av bestemmelsene i GBER⁵, samt at kommune/prosjekteier blir grundig orientert om hvilke rammebetingelser som gjelder for denne ordningen. Nkom vil tilgjengeliggjøre et akseptskjema på sin nettside, som fylkeskommunen kan ta utgangspunkt i.⁶

Fylkeskommunen må sikre at melding under gruppeunntaket ("GBER template"), og tilhørende dekknotat ("GBER cover letter") er sendt til departementet, og at dette har en tilstrekkelig tidshorisont. Departementet anbefaler at nevnte dokumenter har en gyldighet til og med 2023. Bredbåndsmidlene kan ikke tildeles utbygger før melding med tilstrekkelig tidshorisont er mottatt hos ESA.

⁴ Mal vil bli gjort tilgjengelig på: <https://www.nkom.no/fysiske-nett-og-infrastruktur/offentlig-stotte-til-bredbandsutbygging>

⁵ <https://www.regjeringen.no/no/tema/naringsliv/konkurransopolitikk/regler-om-offentlig-stotte-listeside/offentlig-stotte-gruppeunntak/id430132/>

⁶ Akseptskjema gjøres tilgjengelig på: <https://www.nkom.no/fysiske-nett-og-infrastruktur/offentlig-stotte-til-bredbandsutbygging>

Nkoms rolle

Nkom vil videreføre en aktiv, faglig veiledningsrolle for bruken av midlene, blant annet når det gjelder spørsmål om statsstøtteregulverket og tredjepartstilgang.

Nkom vil gi veiledning om de konkrete kravene som følger av statsstøttereglene på sin hjemmeside samt gjennom sin dialog med fylkeskommunene, og fylkeskommunene kan ta kontakt med Nkom ved behov.

Nkom har laget en informasjonsfilm om tilskuddsordningen som ligger på Nkoms hjemmesider. Vi oppfordrer fylkeskommunen til å dele denne filmen på sine nettsider.

Departementet kan delegere kontrollopgaver og andre oppgaver i tilknytning til tilskuddsordningen til Nkom, jf. ovenfor.

Retningslinjer for 2022 for forvaltning av midler over kapittel 541 IT- og ekompolitikk, post 60 Bredbåndsutbygging

Mål for ordningen

Formålet med ordningen er å bidra til at alle husstander og virksomheter får et tilbud om bredbånd med god kvalitet. I tillegg kan midlene brukes til å øke kapasiteten på bredbåndet i områder der markedet ikke leverer tilfredsstillende kapasitet. Hovedkriteriet for måloppnåelsen er antall nye bredbåndsaksesser som realiseres gjennom ordningen.

Vilkår for bruk av midlene

1. Prosjektene som kan få støtte under ordningen, skal omfatte utbygging av bredbånd i områder som mangler tilbud om bredbånd med 30 Mbit/s eller høyere. Utbyggingen skal gi tilbud om bredbånd med minst 100 Mbit/s nedlastningshastighet og minst 10 Mbit/s opplastningshastighet.
2. Undersøkelse av utbyggingsplaner:
 - a. Fylkeskommunen skal kartlegge om det foreligger kommersielle planer om utbygging i områder som er aktuelle for utbygging de kommende tre år, gjennom offentlig kunngjøring på Doffin med minst én måneds varsel. Fylkeskommunen oppfordres også til å kartlegge mulig eksisterende infrastruktur som kan gjenbrukes i området som planlegges utbygd.
 - b. I tillegg til kunngjøring på Doffin, skal fylkeskommunen ta direkte kontakt med kjente utbyggere i fylket og de fire operatørene som har påtatt seg dekningsforpliktelse etter 5G- auksjonen i september 2021, for å undersøke deres eventuelle utbyggingsplaner i de aktuelle områdene.
3. Fylkeskommunen prioriterer prosjekter innenfor den økonomiske rammen, og beslutter hvilke prosjekter som skal få statlig støtte i fylket.
4. Fylkeskommunen har ansvar for at konkurranseutlysning av de aktuelle prosjektene skjer samlet, og at utbygger som skal gjennomføre prosjektet, utpekes etter en tilstrekkelig konkurransebasert utvelgelsesmetode i henhold til statsstøttereglene. Fylkeskommunen avgjør selv i hvilken grad utlysningen skal deles opp i flere underprosjekter.

5. Prosjektene som får støtte skal være teknologinøytrale, det vil si at det ikke kan stilles krav om f.eks. fiberbredbånd.
6. Bredbåndstilbudet som etableres gjennom ordningen, skal tilbys sluttbruker til en fastpris som er uavhengig av bruken (dvs. en tilsvarende løsning for mobil- som fastnett med ubegrenset data inkludert i månedsabonnementet til tilnærmet samme pris som fast bredbånd). For tilbud/løsninger basert på trådløst nett («FWA») eller mobilnett, skal det i tilbudet dokumenteres at løsningen, basert på lokale dekningsanalyser, vil gi stabilt høy kapasitet også ved høy belastning i nettet.⁷
7. Prosjekter som mottar tilskudd, skal etablere et reelt bredbåndstilbud til alle husholdninger og virksomheter innenfor det geografiske området det gis støtte til, dvs. 100 prosent dekning innenfor det aktuelle området.
8. Støttemidler skal ikke anvendes for å etablere tilbud til fritidsboliger. Dette er ikke til hinder for at infrastruktur som etableres for å tilknytte husholdninger eller bedrifter, også kan benyttes for å koble til fritidsboliger. Særkostnadene for å etablere tilknytninger til fritidsboliger, skal i så fall skilles ut fra regnskapet for det statsstøttede prosjektet.
9. Lokale bidrag i prosjektene som fylkeskommunen beslutter for støtte, skal samlet utgjøre minimum 30 prosent av tilskuddssummen som fylkeskommunen får tildelt av departementet. Lokale bidrag består av støtte fra fylke, kommune, private aktører og egeninnsats⁸. Lokal offentlig personinnsats, f.eks. prosjektledelse, skal ikke inngå i beregningsgrunnlaget for lokale bidrag.
10. Støtten som gis under ordningen, skal være i tråd med gruppeunntaket for bredbåndsstøtte (GBER)⁹, herunder blant annet:
 - a. Støtten skal ha en insentiv-effekt, det vil si at støtten skal være nødvendig for å utløse den aktuelle investeringen.
 - b. Støtte skal kun gis til investering (og ikke til drift)
 - c. Støtten skal gis til investeringer i områder hvor det ikke finnes NGA-nett fra før, og hvor det ikke er planlagt utbygging av slik infrastruktur de neste tre år fra det tidspunktet den planlagte støtten offentliggjøres
 - d. Utbygger skal velges etter en konkurransebasert utvelgelsesprosess
 - e. Det skal ikke gis støtte til foretak (konkurransedeltakere) i vanskeligheter¹⁰
 - f. Det skal legges til rette for tredjepartstilgang.
11. Anbudsinvitasjoner og avtaler med valgt utbygger skal utformes i tråd med statsstøttereglene. Avtaler skal inneholde bestemmelser om at eventuell ulovlig statsstøtte må tilbakebetales, samt bestemmelser om at utbygger plikter å gi prosjekteier den informasjon som er nødvendig for å sikre at utbygger oppfyller kravene i statsstøttereglene og andre krav knyttet til ordningen.

⁷ For mer veiledning, se Nkoms informasjonsbrosjyre om "Krav til statsstøttede trådløse bredbåndnett" på <https://www.nkom.no/fysiske-nett-og-infrastruktur/offentlig-stotte-til-bredbandsutbygging>

⁸ Lokal dugnadsinnsats fastsettes etter en timesats på kr 400,-. Graving av grøfter til framføring generelt og på egen tomt spesielt, fastsettes etter en sats på hhv. kr 400,- og kr 200,- pr meter. Satsene ble opprinnelig fastsatt av nasjonalt bredbåndsråd i 2018 og noe inflasjonsjustert av Nkom fra og med 2020.

⁹ <https://www.regjeringen.no/no/tema/naringsliv/konkurransopolitikk/regler-om-offentlig-stotte-listeside/offentlig-stotte-gruppeunntak/id430132/>

¹⁰ Se GBER art. 1 nr. 4 c) og art.2. 18)

Oppfølging, kontroll og rapportering

12. Fylkeskommunen har ansvar for at enkeltprosjekter som innebærer offentlig støtte på over 500 000 euro skal registreres i Registeret for offentlig støtte (ROFS) innen seks måneder etter at støttemottaker får rett til/ krav på støtten.¹¹
13. Tilskuddsmidler som av ulike årsaker tilbakebetales til fylkeskommunen i budsjettåret fylkeskommunen mottar bevilgningen, kan tildeles på nytt. Refordeling av midler må skje innenfor rammene av disse retningslinjene. Tilskuddsmidler som det ikke er inngått avtaler om utbygging for i budsjettåret etter at midlene ble fordelt til fylket¹², skal tilbakebetales til departementet dersom ikke særlige omstendigheter tilsier at fristen for bruk av midlene utvides, jf. punkt 16 i disse retningslinjene.
14. Prosjekter som mottar tilskudd, skal være gjennomført innen 1. oktober 2024. Dersom dette ikke oppfylles, kan departementet kreve helt eller delvis tilbakeføring av de statlige midlene som inngår i de aktuelle prosjektene.
15. Informasjon om prosjektene som har fått støtte, skal gjøres tilgjengelig på fylkeskommunens nettsider, med lenke til bredbåndstilbydernes nettsider.
16. Departementet kan i særlige tilfeller gjøre unntak fra disse retningslinjene, med unntak av pkt. 1, 2, 5, 10, 11, 12 og 15.

Med hilsen

Christina Christensen (e.f.)
fung. avdelingsdirektør

Halvor Ødegaard
utredningsleder

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet
Nærings- og fiskeridepartementet
Riksrevisjonen

¹¹ Dato for når støttemottaker får krav på støtten, settes til dato for inngåelse av utbyggingskontrakt.

¹² Det vil si at tilskuddsmidler som blir tildelt i 2022. og som det ikke er inngått avtale om utbygging for ved utgangen av 2023, skal tilbakeføres.